

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Quódnam sit flumen illud, quod draco ex ore post mulierem emisit? & quid sit terram mulierem absorpto flumine adiuuisse? Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tanquam flumen, vt eam faceret ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

iam alias differuimus, vtramque vitam actiuam, & contemplatiuam expendit D. Greg. hom. 3. super Ezech. in illis mysticis animalibus, de quibus dicitur Ezech. 1. quod manum hominis sub pennis habuerint: *Manus hominis sub pennis eorum in quatuor partibus. Quid, inquit, per manus nisi actiua vita: quid per pennas nisi contemplatiua? Manus ergo hominis sub pennis eorum est, id est, virtus operis sub volatu contemplatiua.* Eodem sensu accipit homil. 14. super Ezech. illud quod dicitur e. 40. de calami mensura sex cubitorum, & palmi. Quo loco per sex cubitos calami docet exprimi vitam actiuam: quia sex diebus perfecit Deus omnia opera sua: per palmum verò, qui super sex cubitos esse dicitur: designari contemplatiuam, de qua vix parum aliquid attingere possumus iuxta illud primæ ad Cor. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte: tunc cognoscam, sicut & cognitus sum.* Deinde comparat vitam contemplatiuam lucta, in qua quis modo se superiore, modo inferiore inuenit, idque adumbratum fuisse in Iacob luctante cum Deo Gen. 32. *Anima, inquit, cum contemplari Deum nititur, velut in quodam certamine posita modo quasi exuperat, quia intelligendo de in circumscriptione lumine aliquid degustat: modo succumbit, quia de gustando iterum deficit: quasi ergo vincitur Angelus, quando intellectu Deus apprehenditur. Sed notandum, quod idem Angelus victus neruam femoris Iacob fecit marcescere, quia scilicet omnipotens Deus cum per desiderium, & intellectum cognoscitur, omnem in vobis voluptatem carnem arefacit: & qui prius quasi duobus pedibus innitentes & Deum videbamur querere, & seculum tenere, post agnitionem suauitatis Dei vnus in nobis pes sanus remanet, & alius claudicat: quia necesse est, vt debilitato amore seculi conualescat ad amorem Dei. Omnis enim qui vno pede claudicat, soli illi pedi innititur, quem sanum habet, quia & cui desiderium terrenum iam arefactum fuerit, in solo pede amoris Dei tota virtute sustentetur, & in ipso stat, quia pedem amoris seculi, quem ponere in terra consueuerat, iam à terra suspensum portat. Hæc ille. Postremò, Merito hæc duæ vitæ appellantur alæ non cuiusuis volucris, sed aquilæ, quia vtraque sublimis, ac generosa est, & in ipso sole Christo ad imitandum figit obtutum. In eo verò, quod alis comparantur, illud ostenditur vnam alteri iungendam esse: siquidem volucres, si altera ala truncetur, in sublimi ferri non possunt.*

D. Gregor.
Ezech. 1. 8.
Vita actiua,
& contem-
platiua duæ
ala.
Ezech. 40. 5.

1. Cor. 13. 12.

Vita contem-
platiua lucta
comparatur
ex Gregor.
Gen. 32.

Vita contem-
platiua acti-
ua iungenda.

Quòdnam sit flumen illud, quod draco ex ore post mulierem emisit:
& quid sit terram mulierem absorpto flumine adiuuisse?
Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tanquam flumen, vt eam
faceret trahi à flumine: & adiuuit terra mulierem, & aperuit terra os
suum, & absorbit flumen, quod misit draco de ore suo.

SECTIO XXII.

Cum primum mulier post editum infantem acceptis aquilæ pennis sese in sublime extulit, vt in desertum aufugeret, iratus draco ob abreptam sibi de manibus infantis prædam emisit post mulierem flumen, si forte posset eam aquis inuolucere. Verùm irriti fuerunt serpentis conatus, quoniam adiuuit terra mulierem, flumē & dracone immanissimo summo impetu emissum, ac post terga mulieris velocissimè delabens non sine miraculo reorbens. In quo quidem facto duo expositionem desiderant: vnum est, quòdnam illud flumē fuerit, quod draco post mulierem, hoc est, Dæmon siue Antichristus post Ecclesiam misit ex ore? Alterum, quo modo terra absorbens flumen mulierem adiuuerit?

Quod ad primum attinet, est communis expositio, quam sequuntur Andr. Cesar, Tycon. Beda, Primal. Ansbert. Haymo, per flumen accipiendam esse acerbillimam, & rapidissimam persecutionem. Postquam enim mulier fugerit in

II.
And. Cesar.
Tyco. Beda.
Primal.
Ansbert.
Haymo.

solitudinem, hoc est, ut supra explicauimus, fideles metu Antichristi sese in solitudines abdiderint, missus est Antichristus exercitum, qui eos ubique scrutetur, & instar fluminis rapidissimi sese per abrupta loca deuoluentis fideles conetur obruere: quod quidem flumen dicitur draco misisse ex ore, quia Antichristi imperio, Damon occultata inspiratione ministros suos, ac satellites ad fideles ubique perquirendos, & ex latebris eruendos ad internecionem usque incitabit. Quod verò ad secundum spectat, dicitur terra iuuissse mulierem absorpto flumine, quia Diuino beneficio, ut plerique ad literam interpretantur, ministros, ac satellites Antichristi, dum quaerent, & inuestigabunt fideles in solitudine latitantes, immanni hiatu diuinitus facto absorbebit, viuosque deuorabit, atque ad inferorum stomachum decoquendos transmittet. Cur enim id in tanta persecutorum malitia, & multitudine ob causam fidei non accidat: cum simile quiddam Dathan, & Abironi contigerit. Num. 16. tantum quia Moysi, Aaronique detraxerant:

Num. 16.

III.

Illud hoc loco dumtaxat est obseruandum non insolens esse in sacris literis, quoddam calamitas, & persecutio fluminibus, torrentibus, denique aquis impetu suo obuia quaeque deuoluentibus exprimatur, veluti Psal. 123. Cum irasceretur furor eius in nos, forsitan aqua absorbuisset nos: torrentem pertransiuit anima nostra, forsitan pertransiisset anima nostra aquam intolerabilem: Et Esaiæ cap. 10. Quid facietis in die visitationis, & calamitatis de longe uenturis? Quo loco non solum significatur captiuitas Iudeorum de longe venturam, id est, ab Assyriis: sed etiam instar fluminis de longe decurrentis fore rapidissimam. Sicut enim flumen, quod de longe fluit, propter vim aquarum, quas in decursu colligit, rapidissimum est: ita Diuinum supplicium, quod multa peccata antecedunt, grauissimum esse solet, quia instar fluminis de longe fluit, multaque peccata quasi aquas, imò & ipsam Diuinam iram in decursu colligere solet: ex quo cernis, quam periculosum sit in peccandi consuetudine persistere. Illud aduertendum torrentis appellationem conuenientius laboribus huius uitae accommodari, quam appellationem fluminis, ea potissimum de causa, quod torrentis quanquam multum intumescat, cum tamen aquam habeat collectiuiam, non manentem ex fonte, cito defluit, & siccat: sic enim omnes huius uitae calamitates quasi repente excitatae, & primo ipso aspectu grauissimam quam citissimam Deo suis opitulante dissipantur. In cuius rei figuram, 3. Reg. 17. torrentis ille, de quo bibebat Helias, paucorum dierum spatio siccat: quemadmodum expendit D. Hieron. in comment. super Psal. 109. Audientes, inquit, torrentes huius seculi nolite desperare, frequenter hic torrentis deficit. Videtur quidem tumescere: videtur habere aquas multas: sed cito deficit, si

Psal. 123. Calamitas & persecutio per aquas significatur in sacris literis. Esai. 10. 3.

In peccatis sistere quam periculosum.

Cito deficiunt labores.

3. Reg. 17.

D. Hieron.

1. Petr. 1. 6.

III.

Psal. 109. 7.

D. Hieron.

D. August.

Theodoret.

Philip. 2. 9.

1. Petr. 1.

Gloria corporis Christi

& nominis

celebritas

cur posteriores gloria

appellentur.

Laboribus

Deus gloria

vendit.

Apoc. 1. 9.

sustineat: unde & Helias deficit aqua torrentis. Idemque significauit Petrus 1. sua Canon. cap. 1. Modicum nunc si oportet contristari in varijs tentationibus.

Hinc est quoddam Christi passio, quia & grauissima, & breuissima fuit, torrenti comparatur Psal. 109. De torrente in viabit, propterea exaltabit caput: sic enim & Hebraice, & Graece legimus. Quem locum in gratiam Christi libet nonnullis obseruationibus illustrare. Primum igitur obseruanda est illa consequutio: Propterea exaltabit caput: quemadmodum obseruauit D. Hier. & D. Aug. & Theodoret. Verè enim Christus, quia de passionis torrente bibit, caput exaltauit iuxta illud ad Philip. 2. Propter quod & Deus exaltauit illum: unde & 1. Petri 1. gloria corporis Christi, & ipsius nominis celebritas posteriores gloriae appellantur, quod eos ignominia crucis antecesserit. Deus videlicet, ut veteres aiebant, laboribus gloriam vendit, usque tanquam pretio caelum mercamur: quam ob causam Ioan. Apoc. 1. dixit: Ego Ioannes particeps in tribulatione, & regno: nec enim in regno esset particeps, nisi & in tribulatione esset, ut fufius in eum locum docuimus.

Secundò

Secundò obseruandum cum D. Hieron. priusquam Regius vates diceret: *De torrente in via biber:* præmississe Christi dignitatem, & magnitudinem, nimirum ut spectata eius altitudine commendabilior nobis eius humilitas videretur. *Quò bibit de torrente in via:* (inquit Hieron.) *ille, cui dictum est: sede a dextris meis: ille, qui audiuit: Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech: ille, qui confringit in die et a suis greges.* Quo etiã artificio vsus est Paulus ad Hebr. 5. cum dixit. *Et quidem cum esset filius Dei, didicit ex his, quæ passus est, obedientiam.*

Tertio aduertendum bibisse Christum de torrente passionis, vt laborum aquas amarissimas suaves suo cõtactu redderet: quo etiã sensu, vt annotauit D. Chryl. hom. 66. in Matth. dixit filiis Zebedæi Matth. 20. *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum:* & paulò post: *Calicem quidem meum bibetis:* idcirco enim addidit, *meum.* & quem bibiturus sum: vt moneret discipulos non esse propter amaritudinem formidandum illum calicem, quem ipse labiis suis pulcherrimis, plenisque gratiarum admouisset: itaque suauissimum, & maximè expectandum reddidisset. Et sanè meritò, cum enim Cant. eius labia lilia dicantur: & Psal. 44. in eiusdem gratia diffusa sit: quid non suauitatis, & gratia in calice illo hæreat, cui ipse tam pulchra labia admoueret: Hanc quoque vim habet illud 2. Cor. 4. *Semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes:* vbi Græcè est, *ὡς πικρὸν καὶ κολύβιον*, id est, mortificationem Domini Iesu: quo loco Paulus addidit Domini cognomen, ne seruos pigeret pati similia: sed mortificationem libenti animo susciperent, quam & à Christo Domino vniuersorum propter hominum salutem susceptam videbant. Quamquã & illam etiã ob causam cognomen Domini additum est, ne mortis nomẽ Christo contemptum asferre videretur, ne ipsi signominia loco duceremus Christo in iniuriis, laboribusque ferendis similes esse: sed potiùs id maximè gloriosum, & honorificum putaremus. Idcirco enim Petrus 1. sua epist. c. 2. cum de Christo sub nomine lapidis à Iudaïs reprobatu disputaret, eum sic despectum honorem fidei huius appellauit: *Ad quem, inquit, accedentes lapidem viuum, ab hominibus quidem reprobatum, à Deo autem electum, & honorificatum: & ipsi tanquam lapides viuus super edificantur:* & paulò post: *vobis igitur honor credentibus, id est, Christus ipse ab hominibus quidem reprobatus, sed à Deo electus, & honorificatus est honor credentibus:* hæc enim est germana huius loci expositio. Quartò annotandum dici Christum, cum passus est, bibisse de torrente in via, non solum, quia citò desit eius passio: sed quia summo cum desiderio passus est. Enim vero videtur Regius vates eo in loco Christum Dominum quasi viatorem actu laborantem considerasse: qui cum in torrentem incidit, non potest præstiti sibi temperare, quin auidissimè bibat. Eam igitur ob causam Christus, quia maximè optabat pati pro hominibus, dicitur in via instar viatoris de passionis bibisse torrente, quali labores tanquam aquam amore videlicet exstans sitibundus appeteret, utque quasi frigida ardente patendi sitim restingueret: quæ tamẽ rata in eo fuit, vt immensis passionis a quis omnino restingui nõ potuerit, quin potiùs in cruce mitù in modũ adhuc sitiens exclamauerit: *Sitio.*

Sed quid est cur Regius Propheta sitim, Hieremias famem commemorat, cum ait Thren. 3. *Dabit percussus se maxillam, saturabitur opprobriis:* Sanè illud indicatur Christo opprobria pro cibo, tormenta pro potu fuisse: & multò veriùs, quàm Michæam sustentatum fuisse pane tribulationis, & aqua angustia 3. Reg. 22. Itaque sicut post sumptum cibum potum exigimus: ita Christus post tam multa opprobria quasi post cibum sibi gratissimũ potum requirès dixit in cruce: *Sitio.* Hæc de torrente passionis, cum Hieron. August. & alijs dicta sint, nam qui phrasim Hebraicam magis premunt, aiunt de torrente in via biberi hoc loco significare

V.
Laborum
aquas ama-
rissimas sua-
ues reddidit
Christus.
D. Chryl.
Matth. 20.
12. 23.
Cant. 5.
Psal. 44.
2. Cor. 4. 10.
Pati pro
Christo hono-
rificum.
1. Pet. 2. 4.
77.
Christus pas-
sus est cum
summo desi-
derio.
VI.
Thren. 3. 30.
Christo op-
probria pro
cibo, tormen-
ta pro potu
suscipuit.
3. Reg. 22.
Iou. 19. 23.

maximam hostiū stragem, cum tanta nimirum sanguinis vis effunditur, ut instar torrentis decurrat, quem victores victis hostibus insultantes dicantur bibere. Itaque persistere Prophetam in describenda Regis Messie de suis hostibus victoria, vaticinatioque tantam futuram hostium interuentionem, ut torrens sanguinis fluat, de quo ipse possit bibere. Eodem enim sensu aliās legimus in sanguine manus lauare, & pedes tingere veluti Plal. 57. *Manus suas lauabit in sanguine peccatoris: quam loquendi formulam usurpauit Balaam de Israele vaticinans Num. 13. Ecce populus Num. 23. 24. ut leana consurget, & quasi leo erigetur: non accubabit donec deuoret prædam, & occisurum sanguinem bibat.*

Et stetit supra arenam maris.

I. Frustra laborant interpretes in exponendo, cur draco dicatur stetitisse supra arenam maris, & quid per arenam maris significauerit Ioannes, aientes per arenam maris accipiendam esse multitudinem impiorum, cuius similitudinis rationem c. r. explicauimus, cum diximus multas ob causas per stellas Sanctos, impios per arenam significari iuxta illud dictum Abrahamo Gen. 22. *Multiplicabo semen tuum sicut stellas celi, & velut arenam, quæ est in litore maris.* Frustra, inquam, interpretes in expositione huius loci laborant, cum non sit legendum, *stetit*, sed *stetit*, ut patet ex Græco contextu, & *ἀβηλα*: & ita legit Arethas, Rupertus, & Biblia Complutensis. Quare non draco stetit super arenam maris: sed ipsemet Ioannes per visum existimauit se ab Angelo, in litore collocari, ad nouam videlicet visionem conspiciendam, quæ statim capite sequenti commemoratur illis verbis: *Et vidi de mari bestiam ascendentem.* Cum enim ostendenda ei foret bestia ascendens de mari, conuenienter ipse in litore maris constituendus fuit, ut bestiam de mari ascendentem intueri posset. Atque hæc de literalis expositione huius visionis: nunc eadem de Virgine mysticè exponamus.

Eadem mulieris, quæ in celo apparuit, visio de Virgine Deipara mysticè exponitur: in qua præcipua Virginis laudes commemorantur.

*And. Cesar.
Pannon.
Haymo.
Ansbertus.
Gagneus.
Methodius.
D. Epiphani.
D. August.
D. Bern.
Carthus.*

Utr hoc loco post traditam literalem de Ecclesia expositionem de eximiis Virginis beatissimæ laudibus paulò fufius agere instituerimus, id causæ in primis fuit, quòd hanc mulieris amictæ Sole visionem ad Virginem pertinere existimarunt Andr, Cesar. Panno. Haymo, Ansb. Gagneus, Method. (vtrauctor est Areth.) in cõm. super 12. cap. Apoc. imò & D. Epiphani. ferm. de laudibus Mariæ, D. Aug. lib. 4. de symbolo ad Catechumenos, cap. 1. D. Bern. ferm. super signum magnum, Dionys. Carth. lib. 3. de laudibus Virginis art. 29. & plures alij. Deinde quoniam visio in se est illustrissima, & ad laudes Virginis persequendas maxime accommodata, ut ex iis, quæ dicemus perspicuum fiet. Nec verò refert, quòd, ut initio diximus, non sit sermo ad literam de Virgine, sed de Ecclesia. Etenim in ipso sensu mystico omnia paucis quibusdam exceptis ita mysticè in Virginem quadrant, ut videatur Ioan.